

DE ACTIVITEIT

landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs
www.de-activiteit.nl

ACTIVITEITMAIL

JAARGANG 6 NR. 3

Mei/juni 2009

De derde Activiteitmail van dit schooljaar in uw mailbox (printen en (laten) lezen!)

Activiteitmail?

Bijblijven over Ontwikkelingsgericht Onderwijs!

Activiteitmail: een actuele nieuwsbrief van De Activiteit, het landelijke centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs in Alkmaar en 's-Hertogenbosch, via de e-mail.

De Activiteit maakt werk van de invoering en verdere ontwikkeling van Ontwikkelingsgericht Onderwijs.

N.B. Het is óók mogelijk de Activiteitmail thuis te ontvangen. Stuur ons even een e-mail (info@de-activiteit.nl) met daarin de naam en het emailadres. In oktober ontvangt u dan de Activiteitmail ook op het opgegeven adres.

In deze Activiteitmail:

0. Uit de actualiteit: De nieuwe gehoorzaamheid van minister Plasterk
1. Nascholingsaanbod 2009-2010
2. 4^e Brabantse OGO dag op vrijdag 5 februari 2010
3. 3^e Zuid-Hollandse OGO dag op 15 januari 2010
4. 3^e Landelijke Startblokkenconferentie op 25 november 2009
5. Bovenbouwdag in Utrecht op 13 november 2009
6. Nieuwe producten!
7. Praktijkbericht uit uw regio
8. Poëzie ... smaakmaker aan het einde van het jaar

0. Uit de actualiteit: de nieuwe gehoorzaamheid van minister Plasterk

*Reactie op: De nieuwe gestrengheid is beter voor kansarme leerlingen
(minister Plasterk in NRC 28 mei 2009)*

Er ging een zucht van verlichting op in ons team bij de entree van de nieuwe minister. Eindelijk een man met ideeën, een sprankelende geest en nog leuk ook!

Twee jaar later weer een diepe zucht, maar nu van ontgoocheling.

De ideeën zijn smaller dan smalst gebleken en de sprankelende geest heeft zich inmiddels aangepast aan het simplisme wat zo kenmerkend is geworden in de discussies over 'het' onderwijs vandaag de dag. Alsof het gaat om veel leren of 'lollig niks'. Oud versus nieuw leren.

Het gaat in goed onderwijs niet over of leuk of veel leren. Het gaat ook niet over wat goed is voor de ene groep en niet nodig voor een andere. Middenklasse leerlingen compenseren immers thuis wel, dan kan bij de anderen de knoet er wel over.

In echt goed onderwijs richten leerkrachten zich op alle kinderen en hun brede vorming.

In brede vorming gaat het én om het opbouwen van zelfvertrouwen en een veilig en uitnodigend pedagogisch klimaat en om veel, goed en zinvol leren. Het één kan niet zonder het ander.

Dat heeft heel weinig te maken met je petje af doen in de klas omdat de strenge directeur dat zegt.

Daar leer je alleen maar gehoorzaamheid van.

Wij vinden het onbegrijpelijk dat Plasterk meedoet aan het opbouwen van deze flauwe tegenstellingendiscussie.

Een ander punt betreft de verbinding die hij maakt tussen het bieden van gestrengheid en structuur in klassen om kansarme kinderen te verheffen. Het oude sociaaldemocratische ideaal.

Kinderen uit gezinnen waar armoede en laaggeletterdheid heerst, hebben liefdevolle ondersteuning nodig op school, waardoor zij in staat raken hun cognitieve en sociale ontwikkelingspotenties aan te boren en zich te ontwikkelen tot actieve, capabele deelnemers aan onze samenleving. Louter overdracht schiet hierbij stuitend tekort!

Het gaat niet om de vraag: was 't leuk op school? En ook niet om de vraag wat je geleerd hebt, zoals Plasterk suggereert.

Het gaat erom dat alle leerlingen zichzelf de vraag leren stellen: wat was mijn bijdrage vandaag en wat wordt die morgen.

Een eminente voorganger van Plasterk, Jos van Kemenade, snapte dat al in de 80-er jaren van de vorige eeuw. In een interview met de Volkskrant op 15 januari 1981 geeft hij aan dat de school niet persé leuk hoeft te zijn, maar wel motiverend tot zinvol leren en niet individualiserend. Gericht op deelname aan een ingewikkelde samenleving.

‘Het grootste probleem is niet of we in staat zijn hoogwaardige technieken of natuurkundigen op te leiden. Dat doen we toch wel. Nee, het grootste probleem is of wij in staat zijn een zeer groot deel van de leerlingen zoveel bagage mee te geven dat ze daarmee de gigantische sociale conflicten die voortkomen uit herverdeling van arbeid, rollen van mannen en vrouwen, van energie en welvaart kunnen hanteren.’, aldus Van Kemenade.

Ons advies aan Plasterk: pak de Van Kemenade draad weer op, voor het te laat is.

Het kan echt wel. Honderden basisscholen in Nederland laten zien dat het goed mogelijk is dat rare dilemma van zelfontplooiing en louter overdracht te overstijgen en aansluiting te zoeken bij hun leerlingen en oog te houden voor de eisen voor deelname aan onze multiculturele samenleving.

Deze scholen en wij verwachten meer! Laat ons niet terug verlangen naar Jos maar uitzien naar een Ronald met een durf aanpak zonder brave gehoorzaamheid.

1. Nascholingsaanbod 2009-2010

Begin april heeft u ons Activiteitenoverzicht ontvangen met daarin een overzicht van onze geplande schooloverstijgende activiteiten in het komende schooljaar:

- basiscursus voor onderbouw
- basiscursus voor de bovenbouw
- de post-hbo opleiding intern begeleiden/coachen van vernieuwing (kosten 1ste jaar komen in aanmerking voor de lerarenbeurs)
- de post-hbo opleiding taalcoördinator (kosten 1ste jaar komen in aanmerking voor de lerarenbeurs)

- diverse korte cursussen

Voor meer informatie en inschrijving: www.de-activiteit.nl

2. 4^e Brabantse OGO dag op vrijdag 5 februari 2010

Eerste kennisgeving! Om in de planning mee te nemen!

BRABANTSE STUDIEDAG 2010
ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS

VOOR:

LEIDSTERS EN LEIDINGGEVENDEN PEUTERSPEELZALEN
PEDAGOGISCHE MEDEWERKERS EN LEIDINGGEVENDEN
KINDERDAGVERBLIJVEN
LEERKRACHTEN GROEPEN 1 T/M 8
I.B.-ERS/BOUWCOORDINATOREN
DIRECTEUREN BASISCHOLEN
BELEIDSMEDEWERKERS

De Activiteit organiseert in 2010 voor de vierde keer in Brabant een studiedag rond Ontwikkelingsgericht Onderwijs. In februari 2003 zijn we met deze traditie gestart en het bleek al drie keer een groot succes. Er is in Brabant een groeiende belangstelling voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Steeds meer scholen werken in de onderbouw met Basisontwikkeling of samen met kinderopvang/ peuterspeelzaal met Startblokken van Basisontwikkeling. Daarnaast voeren ook veel bovenbouwen het concept in.

Voor al deze mensen en hun leidinggevenden organiseren wij een inspirerende studiedag. Thema's die o.a. aan de orde komen zijn:

- Werken met het portfolio in onderbouw en bovenbouw
- Echt lezen en schrijven juist met zwakke lezers in de groepen 3 en 4
- Spelling in je thema!
- Digitale prentenboeken en woordenschatuitbreiding
- Verschillende onderzoeksactiviteiten bij je thema
- Opbouwen van een vragenwand samen met je groep
- De juf zet alles op het spel in peuterspeelzaal en onderbouw!

Dit is nog maar een globale opzet. Meer en uitgebreidere informatie ontvangen jullie in september. Uit eerdere reacties hebben we begrepen dat het nu vooral belangrijk is dat jullie de datum waarop de studiedag plaatsvindt alvast mee kunnen nemen in de planning van het schooljaar 2009 – 2010! Reserveer dus:

VRIJDAG 5 FEBRUARI 2010

(9.30-15.00 uur)

locatie: Pabo 's-Hertogenbosch

(in onze nascholingskrant staat 29 januari, maar het moet dus zijn: 5 februari!!)

indicatie kosten per deelnemer: € 160,-

We hopen velen van jullie op deze dag te ontmoeten. Meer informatie (gedetailleerd programma) dus in september! Dan start ook de inschrijving.

3. 3^e Zuid-Hollandse OGO dag op vrijdag 15 januari 2010

Eerste kennisgeving! Om in de planning mee te nemen!

**ZUID-HOLLANDSE STUDIEDAG 2010
ONTWIKKELINGSGERICHT ONDERWIJS**

VOOR:

LEIDSTERS PEUTERSPEELZALEN
LEIDINGGEVENDEN PEUTERSPEELZALEN
LEERKRACHTEN GROEPEN 1 T/M 8
I.B.-ERS/BOUWCOORDINATOREN
DIRECTEUREN BASISCHOLEN
BELEIDSMEDEWERKERS

In 2010 is er voor de derde keer in Zuid-Holland een studiedag rond Ontwikkelingsgericht Onderwijs. In maart 2005 was de eerste dag en dat was een groot succes. De tweede dag in 2007 is wederom positief ontvangen en daarom nu dus de derde dag in 2010!

Dat gebeurt wederom in samenwerking met de Haagse Hogeschool.

Er is in Zuid-Holland een groeiende belangstelling voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Steeds meer scholen werken in de onderbouw met Basisontwikkeling of samen met kinderopvang/ peuterspeelzaal met Startblokken van Basisontwikkeling. Daarnaast oriënteren flink wat bovenbouwen zich op het concept.

Voor al deze mensen en hun leidinggevenden organiseren wij een inspirerende studiedag. Thema's die o.a. aan de orde komen zijn:

- Werken met het portfolio in onderbouw en bovenbouw
- Echt lezen en schrijven juist met zwakke lezers in de groepen 3 en 4
- Spelling in je thema!
- Digitale prentenboeken en woordenschatuitbreiding
- Verschillende onderzoeksactiviteiten bij je thema
- Opbouwen van een vragenwand samen met je groep
- De juf zet alles op het spel in peuterspeelzaal en onderbouw!

Dit is nog maar een globale opzet. Meer en uitgebreidere informatie ontvangen jullie in september. Uit eerdere reacties hebben we begrepen dat het nu vooral belangrijk is dat jullie de datum waarop de studiedag plaatsvindt alvast mee kunnen nemen in jullie planning van het schooljaar 2009 – 2010! Reserveer dus:

VRIJDAG 15 JANUARI 2010

(9.30-15.00 uur)

locatie: Haagse Hogeschool

(in onze nascholingskrant staat: 5 februari, maar het moet dus zijn: 15 januari!!!)

indicatie kosten per deelnemer: € 160,-

We hopen velen van jullie op deze dag te ontmoeten. Meer informatie (gedetailleerd programma) dus in september! Dan start ook de inschrijving.

4. 3^e Landelijke Startblokkenconferentie op 25 november 2009

3e LANDELIJKE

In 2005 en 2007 gaven de deelnemers deze dag een dikke +

Conferentie Startblokken – Basisontwikkeling 25 november 2009 in Arnhem

Voor wie:

- Als je werkt met pedagogische medewerkers, leidsters en leerkrachten in kinderopvang, peuterspeelzaal en onderbouw van de basisschool
- Als je vindt dat het in elke educatieve setting moet gaan over een ‘zee aan mogelijkheden’ voor jonge kinderen
- Als je spel voor jonge kinderen ziet als de belangrijkste activiteit voor hun hele ontwikkeling
- Als je gericht bent op verdiepen en verbeteren en niet op versnellen!

Wat wij gaan doen:

De dag start met een inleiding van Prof. dr. Bert van Oers.

Bert is bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij gaat in zijn inleiding in op actuele ontwikkelingen rond spel en spelbegeleiding.

Na deze inspirerende start komen 7 workshops aan bod.

- 1. Gespreksactiviteiten met jonge kinderen**
- 2. Horeb in de kinderopvang: kijken, praten, handelen**
- 3. Portfolio met jonge kinderen**
- 4. Begeleiden van spelsituaties: reken je rijk!**
- 5. Inrichten van groepsruimtes voor spelactiviteiten**
- 6. Onderzoek naar Startblokken van Basisontwikkeling**
- 7. Verschillen in de groep: volop kansen voor ontwikkeling**

Verder is er naast de mogelijkheid om twee van deze workshops te volgen nog een heel scala aan andere activiteiten, zoals:

- ‘Marktplaats’
Op de marktplaats gaat het om producten.
Wat is er allemaal op de markt om Startblokken / Basisontwikkeling te verstevigen? Denk daarbij aan: artikelen, boeken, DVD's. Ook presenteren instellingen zich met hun aanbod voor Startblokken / Basisontwikkeling
- ‘Praktijkpresentaties’
Peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en basisscholen richten posters en kramen in waarmee zij duidelijk maken wat zij doen en natuurlijk levert dat goede tips op voor de bezoekers. Fotograferen is uiteraard toegestaan.

De dag ziet er als volgt uit:

- 09.30 – 10.00 uur : Inloop met koffie en rondgang ‘Marktplaats’
- 10.00 uur : Start van de dag - Inleiding Prof. dr. Bert van Oers
- 10.45 – 11.15 uur : Koffie, thee en ‘Marktplaats’
- 11.30 – 12.30 uur : Workshops - ronde 1
- 12.30 – 13.15 uur : Lunchpauze
- 13.15 – 13.45 uur : Inleiding: Basisontwikkeling in groep 3: spel- én leeractiviteit
- 13.45 – 14.45 uur : Workshops - ronde 2
- 14.45 – 15.00 uur : Theepauze
- 15.00 – 15.45 uur : Slotpresentatie door Mieke van den Kop van de Stichting Kinderopvang Enschede: ‘Startblokken in de kinderopvang’
- En daarna ‘borrelen’ aan de bar.

Aanmelden:

Bel voor het inschrijfformulier (072 5123761) of kopieer het inschrijfformulier via de website (bij ‘Actueel’) en stuur het toe. Liefst zo snel mogelijk. De eerste 120 aanmelders worden geplaatst.

Vlotte beslissers die zich vóór 1 september aanmelden betalen € 320,-

Wie zich aanmeldt tussen 1 september en 15 oktober betaalt € 350,-

Bij deze prijs is **inbegrepen!**:

- koffie, thee, lunch, borrel
- Lezing Bert van Oers op papier
- PowerPoint met foto's inrichting ruimtes/materialen
- Brochure ‘Startblokken in de kinderopvang’

5. Bovenbouwdag in Utrecht op 13 november 2009

Op **13 november 2009** organiseert De Activiteit wederom een **studiedag bovenbouw in Utrecht**. Het gaat om een gezamenlijke start en slot met daartussen twee workshoprondes verzorgd door Tonny Bruin, Lorien de Koning en Bea Pompert.

In de twee workshoprondes komen 5 verschillende onderwerpen aan de orde die in de ontwikkelingsgerichte bovenbouwpraktijk belangrijk zijn. Genoeg keuze dus! De precieze inhoud van de workshops volgt nog.

De dag ziet er als volgt uit:

9.30 uur	Gezamenlijke start
10.00 – 12.00 uur	Workshops over: > opbouwen van een vragenwand in 10 stappen > evalueren kunnen kinderen zelf; evalueren van brede ontwikkeling > bronnenonderzoek doen = begrijpend lezen + > thematiseren: zinvol leren voor elke leerling! > van exploreren naar echt onderzoek doen, kinderen kunnen het!
12.00 – 12.30 uur	Lunch
12.30 – 14.30 uur	Workshops over: (zie hierboven)
14.30 – 15.30 uur	Gezamenlijk slot

Als je mee wilt doen aan deze dag, geef je dan op via info@de-activiteit.nl
Wees er snel bij, want er kunnen maximaal 60 deelnemers geplaatst worden!
De kosten bedragen: € 205,-

6. Nieuwe producten!

Er zijn interessante nieuwe producten te bestellen:

- Samen, een boek over oudercontacten in ontwikkelingsgerichte scholen met daarbij een cd-rom met powerpoints onder andere te gebruiken bij ouderavonden
- Uitgaan van verschillen, praktijkbrochure 4 over Ontwikkelingsgericht Onderwijs in het speciaal basisonderwijs
- Horeb 2, Het Activiteitenboek voor de bovenbouw, inclusief een cd-rom met registratiemiddelen
- DVD bovenbouw met ruim 2 uren beelden en een kijkwijzer met opdrachten!
- Posters met de doelencirkels van de onderbouw en van de bovenbouw
- 5 fraaie posters Ontwikkelingsgericht Onderwijs in een mooie koker
- Prachtige fotokaarten om te versturen

Kijk op onze website www.de-activiteit.nl bij 'Producten bestellen' voor meer informatie én de bestelwijze

7. Praktijkbericht uit uw regio

Spel, woordenschat en lezen in één

Ik ben in groep 3 van meester Marco. Hij heeft een indrukwekkende pet op. Hij is de purser van ons vliegtuig.

Alle stoeltjes staan 'vliegtuigsgewijs' achter elkaar.

Elk kind met zijn handbagage (tasje, rugzak, klein koffertje) en een zelfgemaakte instapkaart. Het spel kan beginnen. De meester/purser begint met zijn verhaal en wij spelen allemaal mee. Eerst gaan wij door de slurf het vliegtuig in. Hoe we dat doen? Nou gewoon een rondje door de klas. Rustig lopen, met je bagage en je instapkaart. Dan langs de purser en je instapkaart laten zien. Goed op je kaart kijken naar rijnummer en stoelletter. De purser vertelt over de nooduitgangen.

De handbagage gaat in het opbergvak. 'Pas op hoor, goed dicht doen.'

De purser legt uit waar het zuurstofmasker voor dient en het reddingsvest verborgen is.

En hoe de veiligheidsriem werkt.

De kinderen spelen het hele verhaal mee en breiden ook samen het verhaal uit. Door samen te beslissen waar de reis naar toe gaat.

Iedereen is enthousiast. Ready to take off!

Dan gaan wij lezen.

Eerst de plaatjes bekijken en in tweetallen met elkaar bespreken.

De purser geeft steeds een 'gesprekshint'.

voorbeeld bij plaatje 1: Vertel eens aan elkaar wat je ziet

 Hoe komen de passagiers in het vliegtuig

voorbeeld bij plaatje 5: Waarvoor heb je een veiligheidsriem nodig in een vliegtuig.

 Vertel dat eens aan elkaar

Er ontstaan geanimeerde gesprekjes. Na elke illustratie wordt even kort uitgewisseld en herhaalt de meester/purser enkele belangrijke begrippen.

Daarna gaan 2-tallen de tekstblokjes lezen. Je krijgt van de purser te horen welk blokje je gaat lezen. De bedoeling is om na het lezen aan de anderen te vertellen wat je te weten bent gekomen.

Zo worden al vertellend en vragend alle tekstblokjes behandeld.

Het woord cabine is voor iedereen nieuw. Het is in het spel niet aan bod gekomen en ook niet naar aanleiding van de gesprekken over de illustraties.

Het is wel goed te illustreren met een mooie plaat uit een ander boek. Natuurlijk komt het woord er op het woordveld bij, zodat iedereen ziet dat het er ook bij hoort.

Het spelverhaal, de gesprekjes over de illustraties zorgen voor de motivatie om in de teksten te duiken en die goed en vlot te willen lezen.

Natuurlijk worden alle nieuwe woorden ook weer gebruikt in nieuwe spelverhalen.

Drie vliegen in één klap ... en heb je ook even op 't AVI niveau van de tekstjes gelet=

Bea Pompert

8. Poëzie ... smaakmaker aan het einde van het jaar

Aan het eind van het cursusjaar worden er altijd kleine cadeautjes gegeven. Aan hulpouders, collega's die vertrekken, kinderen die de klas of school verlaten of zomaar om de zomer in te luiden.

Doe het dit jaar eens met mooie gedichten.
Een paar voorbeeldjes:

- Op een pot met lekkere snoepjes een echte A.M.G. Schmidt plakken
Zeven zoete zuurtjes zaten in een fles,
maar eentje rolde in de goot. Nu zijn het er nog maar ...
Zes zoete zuurtjes. Daar kwam een heel oud wijf,
die heeft er eentje weggepikt. Toen waren er nog ...
Vijf zoete zuurtjes. Toen kwam mijn nicht Marie,
die heeft er twee gekregen. Toen waren er nog ...
Drie zoete zuurtjes. Toen kwam de kruidenier,
die bracht voor mij een zuurtje mee. Toen waren er weer ...
Vier zoete zuurtjes. Toen kwam tante Mien,
die deed zes zuurtjes in de fles. Toen waren het er ...
Tien zoete zuurtjes. Ik at ze op, alleen.
Nu is het hele flesje leeg. Nou heb ik er geeneen.
 - Poëtisch gebak
Met sjabloonletters en poedersuiker een mooie tekst 'stuiven' op een cake.
Bijvoorbeeld:
Ik proef een woord
Met een brok in mijn keel
Ik mis je nu al
 - Koekjes inpakken met papiertjes waarop aan de binnenkant kleine gedichtjes staan
Ik zoek een woord
een heel nieuw woord,
een woord dat niemand kent.
Ik zoek een woord dat zeggen wil
dat jij de liefste bent.

H. en M. Hagen

Bij aankoop van twee blauwe luchten
een wolkje gratis.
Spaar ze allemaal.

T. van Lieshout

Ik schreef
boom en boom en boom
en zag een bos.
Toen schreef ik vuur
en rook ik avontuur.

Koos Meinderts
- Ook van Koos:*
Verdriet is drie sokken
één te weinig
één te veel
en altijd ergens één
helemaal alleen

- Plantje met een naam elf
Roosje
Nu al
Volop in bloei
Nog eventjes zacht geurend
Dag!

Veel plezier en tot volgens cursusjaar!

Niko Fijma en Bea Pompert